

Box Pol_2: Nejsevernějším bodem australské pevniny je mys Cape York se souřadnicemi $10^{\circ}41'14''$ j.š. a $142^{\circ}31'54''$ v.d. Ovšem za 180 m širokým průlivem země pokračuje asi 640 m dlouhým ostrovem, jehož severní cíp leží na $10^{\circ}40'50''$ j.š. Ostrovů náležejících Austrálii je ve vzdálenějším okolí více a sahají přes celý Torresův průliv. Nejsevernějším obydleným místem Austrálie je ostrov Boigu, kde je letiště a osada asi 260 domorodců; leží jen 6 km od ostrova Nová Guinea, 4 km od jejího přibřežního ostrova. Z osady Boigu je pak jen 8 km do nejbližší osady Papuy-Nové Guineje. Severní cíp Boigu má souřadnice $9^{\circ}13'46''$ j.š. a $142^{\circ}13'19''$ v.d. Přestože v blízkosti jsou ještě dva severněji položené neobydlené australské ostrůvky, nejsevernější souše náležející Austrálii je jinde. Leží 174 km v. od ostrova a jde o izolovaný, 380 m dlouhý ostrůvek Bramble Cay v korálovém atolu. Leží na $9^{\circ}08'32''$ j.š. a $143^{\circ}52'32''$ v.d.

Nejzápadnější bod australské pevniny Steep Point leží na $113^{\circ}09'22''$ východní délky a $26^{\circ}09'06''$ jižní šířky. Ovšem za průlivem širokým 1,5 km pokračuje na Dirk Hartog Island, který dosahuje $112^{\circ}55'18''$ v.d. Podstatně dále na západ, jižně od 10. stupně j.š. politicky náleží k Austrálii korálové ostrovy v Timorském moři a severním Indickém oceánu. Z obydlených lokalit nejdál na (severo)západ, 2120 km od pobřeží Austrálie, leží atol Kokosových ostrovů (viz. obr. Pol_9). Nejzápadnější vůbec je ovšem další atol 47 km k SZ. Leží jz. od Jakarty a jeho západní pobřeží má souřadnice $11^{\circ}49'26''$ j.š. a $96^{\circ}35'15''$ v.d. Od r. 1947 k Austrálii politicky patří ještě subantarktické souostroví Heard Island and MacDonald Islands. Nachází se 3925 km jz. od jihozápadního pobřeží Austrálie, 470 km jv. od souostroví Kerguelen, náležejícího Francii. Západní pobřeží nejzápadnějšího z ostrovů leží na $53^{\circ}02'23''$ j.š. a $72^{\circ}35'04''$ v.d. Viz obr. Pol_10.

Obr. Pol_9. Kokosové ostrovy

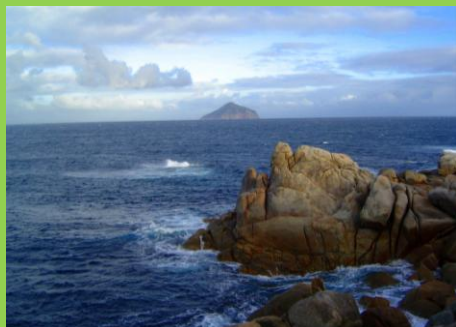

Obr. Pol_10. Západní břehy MacDonald Island jsou nejzápadnější souší patřící Australskému svazu. Jde o aktivní sopečný ostrov, nejzápadnější mys je vpravo v pozadí.

Foto: heardislander, Panoramio, GoogleEarth.

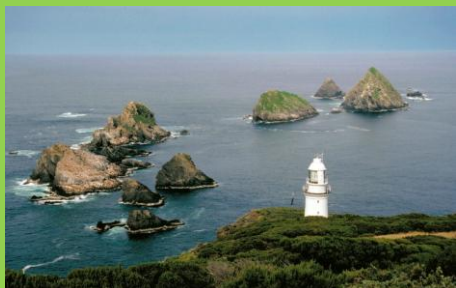
Dále na západ leží již jen segment Antarktidy, historicky nárokovaný Austrálií, spadající však do oblasti řídicí se Smlouvou o Antarktidě, takže z vlastnických nároků reálně nic nevyplývá. Nejzápadněji ležící australskou antarktickou základnou je Mawson na $67^{\circ}36' \text{ j.š.}$ a $62^{\circ}52' \text{ v.d.}$. Leží 4930 km od jz. pobřeží Austrálie, jižně od východní hranice Iránu.

Nejjižnějším bodem australské pevniny (mimo Tasmánii) je skalisko South Point na mysu Wilsons Promontory, 190 km jv. od Melbourne, se souřadnicemi $39^{\circ}08'12'' \text{ j.š.}$ a $146^{\circ}22'29'' \text{ v.d.}$ (viz obr. Pol_11). Ovšem v blízkém i vzdálenějším okolí se táhnou Bassovým průlivem výrazné ostrovy, a to až po sv. výběžek Tasmánie.

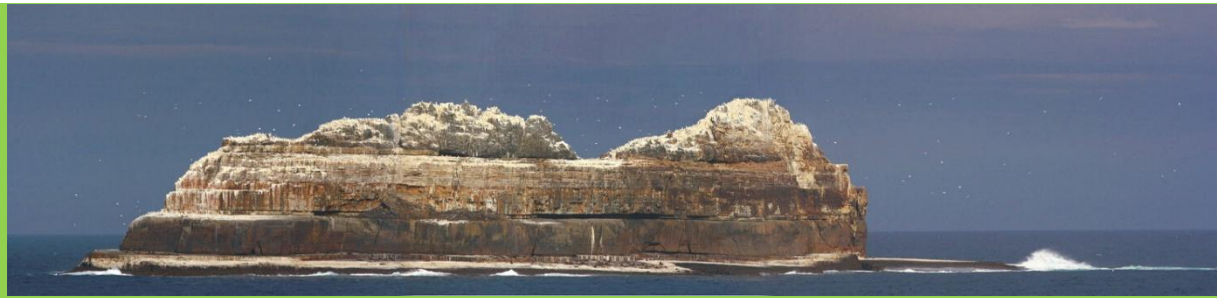
Obr. Pol_11. South Point

Nejjižnější body Austrálie leží u jižního pobřeží Tasmánie. Mysem South East Cape zasahuje Tasmánie na $43^{\circ}38'36'' \text{ j.š.}$ a $146^{\circ}49'39''$. Asi 35 km k Z vybíhá od pobřeží skupina ostrovů Maatsuyker Islands, které leží ještě dále na jih. Hlavní ostrov s majákem a velkou meteorologickou stanicí je nejjižněji osídleným místem Austrálie mimo zámořských území, leží ještě 1,5 km jižněji než South E. Cape (viz obr. Pol_7, 12).

Obr. Pol_12. Maják na Maatsuyker Is.

Ovšem 26 km na JJV od S. E. Cape se nachází asi 2,5 ha velký, 60 m vysoký skalnatý ostrov Pedra Branca a několik blízkých ostrůvků. Od Tasmánie se oddělil teprve před 15 000 lety, hlavně v souvislosti se zdvihem hladiny moře. Jde o nejjižnější australskou souši, další ostrovy jsou již součástí australských zámořských území. Leží na $43^{\circ}54'15'' \text{ j.š.}$ a $146^{\circ}56'15'' \text{ v.d.}$ Jedná se o tak významnou lokalitu ptactva a dalších živočichů i rostlin, že tvoří v australském pojetí dokonce samostatnou biogeografickou provincii (viz obr. Pol_13).

Obr. Pol_13. Skalisko Pedra Branca je tvořeno sedimenty, které mají své pokračování na Tasmánii. Je to poslední kontinentální ostrov Austrálie ve směru na jih.

Foto: brucephyton, Panoramio, GoogleEarth.

Politicky k Austrálii náleží ještě ostrov Macquarie, ležící 1485 km jv. od pobřeží Tasmánie. Na jeho severním konci se nachází velká stále obývaná vědecká stanice včetně meteorologické, jde o nejjižnější osídlené místo patřící Austrálii s výjimkou antarktických stanic (viz obr. Pol_14). Souřadnice jsou $54^{\circ}29'55''$ j.š. a $158^{\circ}56'18''$ v. délky. Ostrov je 33 km dlouhý a 31 km od jeho jižního pobřeží se nachází definitivně poslední místo politicky náležející Austrálii. Jedná se o soustavu ostrůvků Bishop and Clerk Islands, ležící na $55^{\circ}03'34''$ j.š. a $158^{\circ}46'14''$ v.d.

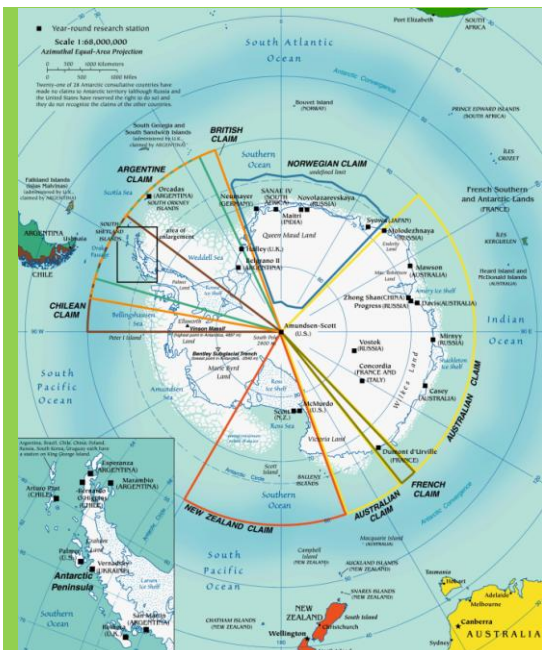

Obr. Pol_14. Ostrov Macquarie - stanice

Vzdálené ostrovy dále k jihu leží již jižně od 60° j.š. v oblasti náležející pod Smlouvu o Antarktidě („nepatří“ tedy žádnému státu) a zpravidla si je nárokuje Nový Zéland. Austrálie si ovšem nárokuje největší výseč Antarktidy, zabírající 42% kontinentu. Tato výseč zasahuje až na jižní pól (viz obr. Pol_16). V Antarktidě provozuje Austrálie 3 velké celoročně obývané výzkumné stanice, nejjižnější z nich je stanice Davis na $68^{\circ}35'$ j.š. a $77^{\circ}58'$ v.d. Leží 4734 km jjz. od Perthu v Záp. Austrálii. Je nejjižnějším místem obývaným a spravovaným Australany. Viz obr. Pol_15.

Obr. Pol_15. Stanice Davis

Obr. Pol_16. Antarktida - Australian Claim

Nejvýchodnějším bodem australské pevniny je skalní útes Cape Byron v letovisku Byron Bay 143 km jv. od Brisbane, má souřadnice $153^{\circ} 38' 20''$ v.d. a $28^{\circ} 38' 10''$ jižní šířky (viz hlavní text). Politicky k Austrálii ovšem patří i západní polovina Korálového moře s ojedinělými atoly, nejvýchodnější je atol Herald Beacon Islets, má průměr asi 2,5 km a jeho východní okraj leží na $17^{\circ} 24' 36''$ j.š. a $155^{\circ} 52' 18''$ v.d. Dále na východ se nachází jižněji ležící obydlený vulkanický ostrov Lord Howe Island, který je považován ještě za politickou součást Austrálie (státu Nový Jižní Wales). Dále na východ leží další větší obydlený ostrov Norfolk Island. Ten už patří k australským zaoceánským územím a má dokonce politickou autonomii. Jeho střed leží na $29^{\circ} 01' 57''$ j.š. a $167^{\circ} 56' 54''$ v.d., asi 1400 km východně od pobřeží Austrálie. Nejvzdálenější souše leží asi 14 km od středu ostrova na V, 10 km od pobřeží, a je tvořena východní hranou korálového atolu.

Obr. Pol_17. Norfolk Island